

Genç Kuşak ve Anne Babalarda Depresyon Sıklığı

Frequency of Depression in Young Generation and Mothers-Fathers

Meryem FIRAT¹
Gülsüm AYRAN²
Rojda YARGUCI³
Dilan YAVAŞ⁴
Elif BALKIS⁵
Helin GÜRKAN⁶

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye
²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye
³Dr. Ersin Arslan Eğitim Araştırma Hastanesi, Gaziantep, Türkiye
⁴Van Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi, Van, Türkiye
⁵Van Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi, Van, Türkiye
⁶İstanbul Florence Nightingale Hastanesi, İstanbul, Türkiye

ÖZ

Amaç: Bu araştırma genç kuşağı oluşturan bireylerin ve onların anne babalarının depresyon sıklığını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntemler: Araştırmanın evrenini Türkiye'de bulunan genç kuşak ve onların anne babaları oluşturmaktadır. Örneklemi ise Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler, arkadaşları, kuzenleri, akrabaları ve her birinin anne babaları oluşturmuştur. Veriler 814 aileden (814 genç birey, 814 anne ve 814 baba olmak üzere toplamda 2442 kişi) toplanmıştır. Güz dönemi final haftasında öğrencilere kişisel bilgi formu ve Beck Depresyon Ölçeğinden oluşan formlar dağıtılmış, 2 hafta süre tanınmıştır. Eve giden her bir genç bireyin kendisinin annesinin ve babasının formları ayrı ayrı doldurması istenmiştir. Aynı uygulamayı genç bireyin kendi yaşlarında olan arkadaş/kuzen/akraba ve onların anne babalarına da yaptırmaları istenmiştir. Elde edilen veriler, SPSS paket programı ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Genç bireylerin yaş ortalaması 20,40 ± 1,79, annelerin yaş ortalaması 46,65 ± 6,00 ve babaların yaş ortalaması 50,77 ± 5,87 olarak bulunmuştur. Depresyon puan ortalamaları incelendiğinde ise genç bireylerin 10,63 ± 8,12 puan, annelerinin 11,88 ± 7,68 puan ve babaların 9,50 ± 6,69 puan aldığı bulunmuştur. Ayrıca gençlerin ve anne-babalarının depresyon puan ortalamaları arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($P = .000$).

Sonuç: Araştırma kapsamına alınan gençlerin, annelerinin ve babalarının hafif düzey depresyona sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, hemşirelik, genç kuşak

ABSTRACT

Objective: This study was planned in order to determine the frequency of depression among the individuals who constitute the younger generation as well as their parents.

Methods: The universe of the study consists of the younger generation and their parents in Turkey. The sample consisted of students studying at Erzincan Binali Yıldırım University Faculty of Health Sciences, their friends, cousins, relatives and their parents. The data were collected from 814 family (total of 2442 people, including 814 young individuals, 814 mothers and 814 fathers). During the final week of the fall semester, the personal information form and the Beck Depression Scale were distributed to the students, and 2 weeks were given. Each young person who went home was asked to fill in the forms separately from his mother and father. The young individual was asked to have their friends/cousins/relatives and their parents do the same. The data obtained were evaluated with SPSS package program.

Results: The mean age of the young individuals was 20.40 ± 1.79, mothers was 46.65 ± 6.00 and fathers was 50.77 ± 5.87. When the mean depression scores were examined, it was found that the young individuals had 10.63 ± 8.12 points, their mothers had 11.88 ± 7.68 points and the fathers had 9.50 ± 6.69 points. In addition, as a result of the correlation analysis between the mean depression scores of the adolescents and their parents, a significant positive relationship was found ($P = .000$).

Conclusion: It was concluded that the adolescents, their mothers, and fathers had mild depression.

Keywords: Depression, nursing, young generation

Bu çalışma 16. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi 26-28 Nisan 2017'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Geliş Tarihi/Received: 30.07.2019

Kabul Tarihi/Accepted: 01.03.2022

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Meryem FIRAT
E-mail: meryemfirat@hotmail.com

Cite this article as: Firat M, Ayran G, Yarguci R, Yavaş D, Balkis E, Gürkan H. Frequency of depression in young generation and mothers-fathers. *J Nursology*. 2022;25(2):63-68.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

GİRİŞ

Depresyon toplumda artan psikiyatrik hastalıklar içinde en fazla görülen ve toplum sağlığını en çok tehdit eden hastalıklardan biridir. Çoğu insanın hayatının herhangi bir döneminde karşılaştığı depresyon, küresel hastalık yüküne yol açan hastalıklar sıralamasında dördüncü sırada yer almaktave ciddi kayıplara neden olabilmektedir.^{1,2}

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) depresyon oranının son 10 yılda %18 arttığını ve depresyon yaşayan birey sayısının, dünya nüfusunun %4,4'üne denk geldiğini ifade etmiştir. Yine DSÖ dünyada depresyon yaşayan birey sayısının 322 milyondan, Türkiye'de ise 3 milyondan daha fazla olduğunu tahmin etmektedir.³ Depresif belirtilerin hafif düzeylerde olduğu durumlarda bile, bireyi hareketsizliğe, verimsizliğe, mutsuzluğa itmesi nedeniyle hayatı fazlasıyla etkileyebilmektedir. O nedenle koruyucu ruh sağlığı açısından önem taşımaktadır.^{1,4}

Çalışmalar incelendiğinde, gençler arasında görülen en önemli ruhsal bozukluklardan birinin depresyon olduğu anlaşılmaktadır.⁵⁻⁷ Ancak yetersiz iletişimin, ailenin, genetik yatkınlığın söz konusu olduğu depresyonda aile çalışmaları oldukça sınırlı düzeydedir. Bu nedenle geniş çapta genç bireylerin aileleri ile birlikte incelenmeleri ve ailede depresyon sıklığının belirlenmesi gerekmektedir. Konunun güncelliği ve araştırmanın genişliği ile literatüre önemli bir katkı yapacağı düşünülmektedir. Bu nedenle Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde bulunan öğrencilerde ve onların anne babalarında, öğrencilerin akranlarında ve onların anne babalarında depresyon sıklığını belirleyebilmek amacı ile bu araştırma yapılmıştır.

YÖNTEMLER

Araştırmanın Tipi: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Araştırmanın evrenini Türkiye'de bulunan genç kuşak ve onların anne babaları oluşturmaktadır. Örneklem yöntemi olarak basit örneklem yöntemi kullanılmış ve 2016-2017 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerden kabul edenler seçilmiştir. Her bir öğrencinin kendisi dışında anne babaları ve öğrencilerin yaşadıkları şehirlerde bulunan kendi yaşlarına yakın (± 3) arkadaş/kuzen/akraba ve onların anne-babaları dahil edilerek örneklem grubu oluşturulmuştur.

Araştırma Verilerinin Toplanması: 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz yarıyılı yarıyıl sonu sınav takviminde sınavlara giren öğrencilere kişisel bilgi formu (*Genç formu, anne formu, baba formu*) ve Beck Depresyon Ölçeğinden oluşan formlar dağıtılarak 2 hafta süre tanınmıştır. Her bir öğrenciye (*biri kendisi, anne ve babası için, biride öğrencinin kendi yaşlarına yakın bir yaştı ve onun anne babası için*) veri toplama formlarının nasıl uygulanacağı anlatılmıştır. Verilen formların genç birey, anne ve baba tarafından ayrı ayrı doldurulması gerektiği açıklanmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere toplamda 1206 adet veri toplama formu dağıtılmıştır. Dağıtılan formlardan geriye dönen, eksiksiz doldurulan 814 aile ile araştırma tamamlanmıştır. Her bir veri formunda genç bireyin kendi formu, annenin formu ve babanın formu bulunmaktadır. 814 genç birey, 814 anne ve 814 baba olmak üzere 2442 kişiden veriler toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel bilgi formu (Öğrenci formu, öğrencinin arkadaşı, kuzeni vb. kişi formu): Araştırmacılar tarafından hazırlanan,

öğrencilerin yaş, cinsiyet ve gelir değişkenlerini sorgulayan 3 sorudan oluşmaktadır.

Kişisel bilgi formu (Anne-baba formu): Araştırmacılar tarafından hazırlanan, anne-babaların yaş, yaşanan şehir, eğitim, çalışma ve gelir değişkenlerini sorgulayan 5 sorudan oluşmaktadır.

Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ): Beck tarafından 1961'de geliştirilen,⁸ Hisli tarafından 1988'da geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılan,⁹ 21 maddeden oluşan kendini değerlendirme türünde bir ölçektir. Depresyonda görülen, vegetatif, duygusal, bilişsel ve motivasyonel alanda ortaya çıkan belirtileri ölçmektedir. Ölçeğin amacı depresyonun derecesini objektif olarak sayılarla ölçmektir. BDÖ'deki her madde depresyona özgü bir davranışsal örüntüyü belirtmekte ve azdan çoğa doğru giden dört derecelik kendini değerlendirme cümlesini içermektedir. Her bir cümle 0-3 arasında puanlanmaktadır. Klinik depresyonu belirlemek için kesme puan 17 olarak belirlenmiştir.⁹ 17 puandan daha az alan bireylerin depresif belirti göstermedikleri ifade edilir. Ölçekten 0-63 puan arasında puan alınabilir. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe depresyon artmakta, puanlar azaldıkça depresyonda azalmaktadır. Hisli'nin çalışmasında iç tutarlılık katsayısı 0.63 olarak bulunmuştur. Yapılan bu çalışmada ise ölçeğin iç tutarlılık Cronbach alfa katsayısı genç bireylerde 0.86, annelerde 0.84, babalarda 0.82 olarak bulunmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi: Verilerin istatistiki açıdan değerlendirilmesi için lisanslı SPSS paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırmanın yapılabilmesi için Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi etik kurul başkanlığından (Tarih: 23.12.2016, Sayı: 7/11) ve Fakülte dekanlığından izin alınmıştır (Tarih: 04.01.2017, Sayı: 11327278-900.900-E.611). Ayrıca formlar dağıtılırken her bir öğrenciden sözlü onam alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan bireylerin yaş, cinsiyet, çalışma, eğitim, gelir durumları ve yaşadıkları bölge Tablo 1'de görülmektedir. Tablo incelendiğinde genç bireylerin yaş ortalamasının $20,40 \pm 1,79$, annelerin yaş ortalamasının $46,65 \pm 6,00$ ve babaların yaş ortalamasının $50,77 \pm 5,87$ olduğu görülmektedir. Ayrıca annelerin sadece %11,3'ünün çalıştığı, %60,3'ünün ilkököl mezunu olduğu, %64,3'ünün gelirini gideri ile dengeli olarak tanımladığı yine aynı tabloda görülmektedir. Araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun (%47,7) Doğu Anadolu Bölgesinde yaşadığı belirlenmiştir.

Sosyodemografik özellikler ve BDÖ'den alınan puan ortalamaları Tablo 2'de verilmiştir. Yapılan korelasyon analizinde anne-babaların yaşı ile BDÖ puan ortalaması arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur ($P < ,001$).

Annelerin ve babaların BDÖ puan ortalamaları çalışma durumları açısından incelendiğinde, çalışan annelerin $14,56 \pm 10,22$, çalışmayan annelerin $11,56 \pm 7,31$, çalışan babaların $8,99 \pm 6,43$, çalışmayan babaların $11,27 \pm 7,41$ puan ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur. Anne babaların çalışma durumuna göre BDÖ puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($P < ,05$).

Annelerin BDÖ puan ortalamaları, eğitim durumları açısından incelendiğinde, üniversite mezunu annelerin ($13,97 \pm 6,60$) diğer gruplara oranla daha yüksek puan aldığı ancak gruplar arasındaki farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($P > ,05$).

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Bireylerin Çeşitli Sosyodemografik Verilerinin Dağılımı (n = 814)

Sosyodemografik veriler	Genç		Anne		Baba	
	X ± SS		X ± SS		X ± SS	
Yaş	20,40 ± 1,79		46,65 ± 6,00		50,77 ± 5,87	
Cinsiyet	n	%	n	%	n	%
Kadın	576	70,8	-	-	-	-
Erkek	238	29,2	-	-	-	-
Çalışma Durumu						
Çalışıyor	-	-	92	11,3	635	78,0
Çalışmıyor	-	-	722	88,7	179	22,0
Eğitim Durumu						
İlkokul	-	-	491	60,3	294	36,1
Ortaokul	-	-	162	19,9	237	29,1
Lise	-	-	96	11,8	165	20,3
Üniversite	-	-	65	8,0	118	14,5
Gelir Durumu						
Gelir giderden az	241	29,6	242	29,7	268	32,9
Gelir giderle dengeli	531	65,2	523	64,3	476	58,5
Gelir giderden fazla	42	5,2	49	6,0	70	8,6
Yaşanılan Bölge (Genç bireyde, anne ve babada aynı olduğu için tek sütunda belirtilmiştir.)						
Marmara Bölgesi	-	-	24	2,9	-	-
Ege Bölgesi	-	-	10	1,2	-	-
Akdeniz Bölgesi	-	-	53	6,5	-	-
İç Anadolu Bölgesi	-	-	21	2,6	-	-
Karadeniz Bölgesi	-	-	87	10,7	-	-
Doğu Anadolu Bölgesi	-	-	388	47,7	-	-
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	-	-	231	28,4	-	-

Babaların BDÖ puan ortalamaları ise ortaokul mezunu olanlarda (10,48 ± 7,33) diğer gruplara oranla daha yüksek bulunmuş, gruplar arasındaki farkın istatistiki açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($P < ,05$).

Araştırmaya katılan anne babaların gelir durumuna göre BDÖ puan ortalamaları incelendiğinde geliri giderine göre az olan annelerin (14,10 ± 8,31) ve babaların (12,40 ± 6,83) puanlarının diğer gruplardan daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yine aynı şekilde araştırmaya katılan annelerin ve babaların BDÖ puan ortalamaları yaşanılan bölge açısından incelenmiş ve İç Anadolu bölgesinde yaşayan annelerin (15,85 ± 11,80) ve babaların (14,90 ± 12,89) puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur. Gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($P < ,05$).

Araştırmaya katılan bireylerin BDÖ puan ortalamalarının kesme puanına göre değerlendirilmesi ve BDÖ'den aldıkları puan ortalamaları Tablo 3'te görülmektedir. Gençlerin %21,5'inin, annelerin %21,3'ünün ve babaların %12,2'sinin depresif belirti gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca BDÖ puan ortalamalarının genç bireylerde 10,63 ± 8,12, annelerde 11,88 ± 7,68, babalarda ise 9,50 ± 6,69 olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin BDÖ puan ortalamalarının birbiri ile olan korelasyon analizi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir. Genç bireylerin depresyon puan ortalamaları ile anne-babalarının depresyon puan ortalamaları, anneler ile babaların puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($P < ,05$).

TARTIŞMA

Genç kuşak ve onların anne babalarında depresyon sıklığını belirleyebilmek amacı ile planlanan ve uygulanan araştırma sonuçları alanda yapılmış ilgili araştırmalar dikkate alınarak tartışılmıştır.

Araştırmaya katılan gençlerde yaşın depresyon ile ilişkili olmadığı ($P > ,05$) ancak anne-babalarda yaşın depresyon ile ilişkili olduğu bulunmuştur ($P < ,001$). Yaş ve depresyon ilişkisinin incelendiği çalışmalar gözden geçirildiğinde benzer sonuçların¹⁰ ve tam tersi sonuçların olduğu¹¹ görülmektedir. Bu bulgu araştırmaya katılan bireylerin bireysel özelliklerinden kaynaklandığını düşündürmesinin yanı sıra, yaş ilerledikçe sorumluluğun artması veya geçmiş yaşam deneyimleri arttıkça kişide pişmanlıkların etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Depresyon puan ortalamaları açısından çalışan annelerin, çalışmayan annelerden ve çalışmayan babaların çalışan babalardan anlamlı farklılık oluşturacak düzeyde yüksek puan aldıkları bulunmuştur ($P < ,05$). Literatürde işsizliğin birey için dezavantaj olduğu ve bu nedenle depresyon görülebileceği ifade edilmektedir.¹²⁻¹⁴ Ancak çalışan kadınların, çalışan erkeklerden daha dezavantajlı olduğu bilinmektedir. Çalışan bir kadın ülkemizde özellikle doğu bölgelerde hem çalışma hayatının gerektirdiği işleri hem de ev işlerini yapmaktadırlar. Ev sorumluluğu, iş hayatı ve çocuk yükümlülüğü altında zorlanan birçok çalışan kadın bulunmaktadır. Elde edilen bu bulgu bunun bir göstergesi olarak düşünülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Bireylerin BDÖ Puan Ortalamaları ile Sosyodemografik Özellikleri Arasında Yapılan İstatistik Analizler (N = 814)

Sosyodemografik Özellikler	Genç	Anne	Baba
Yaş	$r = -0,034$ $P = ,328$	$r = 0,146$ $P = ,000$	$r = 0,209$ $P = ,000$
Cinsiyet	X ± SS	X ± SS	X ± SS
Kadın	10,63 ± 8,08	-	-
Erkek	10,64 ± 8,24	-	-
	$t = -0,019$ $P = ,985$		
Çalışma Durumu			
Çalışıyor	-	14,56 ± 10,22	8,99 ± 6,43
Çalışmıyor		11,56 ± 7,31	11,27 ± 7,41
		$t = 2,675$ $P = ,009$	$t = -3,716$ $P = ,000$
Eğitim Durumu			
İlkokul	-	12,28 ± 8,09	9,71 ± 6,87
Ortaokul		11,54 ± 7,45	10,48 ± 7,33
Lise		10,47 ± 6,87	8,69 ± 6,37
Üniversite		13,97 ± 6,60	8,18 ± 5,05
		$F = 2,176$ $P = ,090$	$F = 3,239$ $P = ,012$
Gelir durumu			
Gelir giderden az	11,12 ± 7,88	14,10 ± 8,31	12,40 ± 6,83
Gelir giderle dengeli	10,53 ± 8,30	10,92 ± 6,90	8,48 ± 6,42
Gelir giderden fazla	9,14 ± 7,00	9,40 ± 6,67	5,62 ± 3,67
	$F = 1,194$ $P = ,304$	$F = 16,923$ $P = ,000$	$F = 46,103$ $P = ,000$
Yaşanılan Bölge			
Marmara Bölgesi	11,20 ± 8,12	14,79 ± 6,15	10,25 ± 2,70
Ege Bölgesi	12,20 ± 5,69	14,90 ± 7,92	12,20 ± 6,61
Akdeniz Bölgesi	8,24 ± 6,87	9,07 ± 6,69	10,00 ± 7,74
İç Anadolu Bölgesi	13,28 ± 7,11	15,85 ± 11,80	14,90 ± 12,89
Karadeniz Bölgesi	9,44 ± 6,32	12,55 ± 5,39	7,77 ± 3,33
Doğu Anadolu Bölgesi	10,93 ± 8,56	11,97 ± 8,47	9,11 ± 6,92
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	10,77 ± 8,31	11,32 ± 6,58	10,00 ± 6,20
	$KW = 10,173$ $P = ,118$	$KW = 21,326$ $P = ,002$	$KW = 17,531$ $P = ,008$

* $P < ,05$; ** $P < ,01$

Annelerde eğitim seviyesinin depresyon puan ortalamaları üzerinde etkili olmadığı ($P > ,05$), ancak babalarda eğitim seviyesinin depresyon puan ortalamaları üzerinde etkili olduğu bulunmuştur

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Bireylerin BDÖ Kesme Puanına Göre Değerlendirilmesi ve BDÖ'nden Aldıkları Puan Ortalamaları (n=814)

Ölçek	Genç		Anne		Baba	
	n	%	n	%	n	%
17 puandan daha az alanlar	639	78,5	641	78,7	715	87,8
17 puan ve daha fazla alanlar	175	21,5	173	21,3	99	12,2
X±SS	10,63 ± 8,12		11,88 ± 7,68		9,50 ± 6,69	

($P < ,05$). Ayrıca hem annelerde hem babalarda gelir durumunun depresyon puan ortalamaları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir ($P < ,05$). Gelirinin düşük olduğunu ifade eden anne-babaların depresyon puanlarının anlamlı farklılık oluşturacak düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatür incelendiğinde eğitim seviyesinin ve yüksek gelir düzeyinin depresyon üzerinde olumlu etkisinin olduğu görülmektedir. Eğitim seviyesi arttıkça gelirin fazlaştığı ve dolayısıyla bireylerde depresyon düzeyinin azaldığı yönünde sonuçlarla karşılaşılmaktadır.^{11,12,15,16} Ancak yapılan bu araştırmada babalarda eğitim seviyesi değişkeninde tersi bir durum tespit edilmiştir. Bunun araştırmaya katılan bireylere özgü olduğunu ifade edilebilir. Ancak eğitim seviyesi arttıkça yükümlülüklerin ve çevrede bulunan bireylerin beklentilerinin arttığını, dolayısıyla bu durumun bireylerde baskı oluşturduğunu düşündürmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Bireylerin BDÖ Puan Ortalamalarının Korelasyon Tablosu (N = 814)

	GENÇ	ANNE	BABA
GENÇ	-	$r = 0,321$ $P < ,001$	$r = 0,365$ $P < ,001$
ANNE	$r = 0,321$ $P < ,001$	-	$r = 0,467$ $P < ,001$
BABA	$r = 0,365$ $P < ,001$	$r = 0,467$ $P < ,001$	-

Genç bireyler ve anneler babalar arasındaki depresyon oran farkı incelendiğinde ise neredeyse yarı yarıya bir fark göze çarpmaktadır (Tablo 3). Geçmişten günümüze kadınlar ve erkekler üzerinde yapılan araştırmalar incelendiğinde de benzer sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Kayahan ve ark.¹⁷ 2003'te 15-49 yaş arası kadınlarda yaptıkları çalışmada depresyon prevalansını %25,8 olarak bulmuşlardır. Ayrıca Demiral ve ark.¹⁸ 2006 yılında yaptıkları çalışmada erkeklerde depresyon oranı %20,8 bulunurken, kadınlarda %33,3 olarak bulunmuştur. Cengiz Özyurt ve Devenci'nin¹⁹ 2011'de kadınlarla yaptığı çalışmada kadınların %14,7'sinin BDÖ'den 17 puan ve üzerinde puan alarak depresif belirti gösterdiğini bulmuşlardır. Daha güncel çalışmalar incelendiğinde ise yine aynı sonuçlar görülmektedir. Örneğin Medeni ve ark.¹² 2020 yılında yaptığı çalışmada kadınların erkeklerden 2,5 kat daha fazla depresyonla karşılaştığını belirlemişlerdir. Yine 2017 yılında yapılan bir diğer çalışmada ise kadınların sahip oldukları depresyon düzeyleri erkeklerden daha yüksek bulunmuştur.²⁰ Bu sonuçlardan da anlaşıldığı gibi kadınlar depresyon açısından daha fazla risk altındadırlar. Depresyonun kadında daha sık görülmesinin nedeni olarak daha çok sosyokültürel faktörler düşünülebilir. Sosyalleşme süreci içinde kadına ve erkeğe yüklenen roller, beklentiler, sunulan doyum yolları, çare arama davranışları erkeğe daha fazla özgürlük tanırken, kadını birçok yönden sınırlamaktadır. Majör depresyon için kadınlar erkeklerden daha fazla risk altındadır. Majör depresyon ve distimi kadınları erkeklerden iki kat daha fazla etkilemektedir. Dört kadından birinde ciddi derecede depresyon görülmektedir.^{1,21}

Araştırma kapsamına alınan gençlerin annelerden daha düşük, ancak babalardan daha yüksek BDÖ puan ortalamasına sahip oldukları belirlenmiştir (Tablo 3). Daha önce yapılmış çalışmalar incelendiğinde de benzer sonuçlarla karşılaşmaktayız. Genç bireylerde yapılan çalışmalarda BDÖ puan ortalamasını Hür ve ark.²² $12,08 \pm 9,74$; İskender ve ark.¹⁶ $13,91 \pm 0,56$; Sincar ve ark.²³ $11,99 \pm 7,22$; Güzel ve Ergün⁵ $11,46 \pm 10,30$ olarak bulmuşlardır. Genç bireyler BDÖ kesme puanları açısından incelendiğinde ise %21,5'inin depresyon açısından risk taşıdığı bulunmuştur. Benzer çalışmalar incelendiğinde ise Sincar ve ark.²³ %20,5; Şahinel-Önal ve Hisar²⁴ %15,1; Hür ve ark.²² %25; Söylemez ve Özer²⁵ ise %42,1 oranında öğrencinin 17 puan ve üzerinde bir değer alarak depresif belirti gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Gruplar içinde babalar en düşük depresyon puan ortalamasına ve yüzdesine sahiptir. Annelerden ve gençlerden daha düşük puan alan babaların duygusal anlamda daha rahat oldukları ifade edilebilir. Bunun nedeni olarak gençlere oranla hayatlarının belirli aşamasını geçirdikleri için gelecek kaygılarının daha az olduğu ve toplumda kadına göre daha fazla desteklendikleri için depresyon puan ortalamasının daha düşük olduğu düşünülmektedir. Gençlerin gelecek kaygısı, kadınların toplum desteğinin az olması,

hormonal farklılıklar, daha kırılabilir olmaları gibi nedenlerle depresyon oranlarının daha yüksek oldukları düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan tüm aile bireyleri arasında BDÖ puan ortalamalarının korelasyonu incelendiğinde ise tüm aile bireylerinin birbirini etkilediği bulunmuştur (Tablo 4). Genetik, sosyal çevre, sosyo ekonomik düzey gibi çok çeşitli nedenlere bağlı olan depresyon^{1,2,21} ve diğer birçok ruhsal hastalığın aile içi etkisi incelendiğinde aile bireylerinin duygusal anlamda etkilendiği görülmektedir.^{26,27} Ayrıca depresyon tedavisi kapsamında aile terapilerinin de geçerliliği söz konusudur. Depresyonlu hastanın tedavi sürecinde ve hastalığın seyrinde ailenin etkisi ne kadar önemli ise tam tersi durum olan hasta bireyin aile bireylerini etkilemesi de o derecede önemlidir. Bu bilgiler dikkate alındığında psikiyatrik hastalıklardan biri olan depresyonda tüm aile bireylerini etkilediği, psikolojileri üzerinde olumsuz yönde değişikliklere neden olduğu söylenebilir. Ulaşılan bu sonuçlar depresif, karamsar, negatif hislere sahip biriyle yaşamının kişinin kendisinde de olumsuzluklara yol açtığı, depresif belirti gösterme ihtimalini artırdığının bir göstergesidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Bu araştırmadan çıkan sonuçlar, araştırma verilerinin toplandığı ailelerle sınırlıdır. Ülkenin her bölgesinden eşit sayıda aile alınamaması araştırmanın sınırlılıkları arasında sayılabilir.

Araştırmada annelerin ve gençlerin babalardan daha fazla depresyon riski taşıdığı ve birbirlerinden etkilendikleri bulunmuştur.

Aile bireylerinin iyi olması tüm aileyi etkilediği için olumlu aile yapısının, aile içi etkili iletişimin desteklenmesi önerilebilir. Bunun için toplum ruh sağlığı hemşireleri tarafından aile ve iletişim hakkında çeşitli eğitimler düzenlenebilir. Ancak verimliliğin yüksek olabilmesi için küçük gruplar ve eğitimlerin takipleri önerilebilir. Annelerin, özellikle de çalışan annelerin depresyon açısından risk taşımaları nedeni ile aile içi görev dağılımlarının teşvik edilmesi önerilebilir.

Aileler birbirlerinden etkilendikleri için kaliteli zaman geçirmelerine yönelik bilgilendirmeler ve yönlendirmeler yapılabilir.

Bunların yanı sıra ruh sağlığı hemşireleri başta olmak üzere tüm sağlık profesyonelleri depresyon hakkında bilgilendirmeler yapabilir ve multidisipliner yaklaşımla sosyal destekler oluşturulabilir.

Daha geniş çaplı ve deneysel çalışmalar önerilebilir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Etik Kurulundan alınmıştır (Tarih: 23.12.2016, No: 7/11).

Bilgilendirilmiş Onam: Çalışmaya katılan katılımcılardan sözlü onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – M.F., G.A.; Tasarım – M.F., G.A.; Denetleme – M.F.; Kaynaklar – M.F., R.Y., D.Y., E.B., H.G.; Veri Toplanması ve/veya İşlenmesi – M.F., R.Y., D.Y., E.B., H.G.; Analiz ve/veya Yorum – M.F.; Literatür Taraması – M.F.; Yazıyı Yazan – M.F.; Eleştirel İnceleme – M.F.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Ethics Committee Approval: Approval was obtained from the Erzincan Binali Yıldırım University (Date: 23.12.2016 No: 7/11).

Informed Consent: Verbal informed consent was obtained from all participants who participated in this study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – M.F., G.A.; Design – M.F., G.A.; Supervision – M.F.; Funding – M.F., R.Y., D.Y., E.B., H.G.; Data Collection and/or Processing – M.F., R.Y., D.Y., E.B.; Analysis and/or Interpretation – M.F.; Literature Review – M.F.; Writing – M.F.; Critical Review – M.F.

Declaration of Interests: The authors declare that they have no competing interest.

Funding: The authors declare that this study had received no financial support.

KAYNAKLAR

- Engin E, Ergün G. Depresyon. In: Çam O, Engin E, eds. Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bakım Sanatı. 3. Baskı. *İstanbul Tıp Kitabevi*; 2021:335.
- Ançel G. Depresif Bozukluklar. In: Özcan CT, Gürhan N, eds. Depresif Bozukluklar AG. Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliğinin Temelleri. 6. Baskı. *Akademisyen Tıp Kitabevi*; 2016:378.
- World Health Organization. Depression and other common mental disorders: global health estimates. Geneva; 2017. Retrieved from <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254610/WHOMSD?sequence=1> (Erişim tarihi; 10.10.2021).
- Koç M. Depresif (Çökkünlük) Bozukluklar. In: Gürhan N, ed. *Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği*. *Ankara Nobel Tıp*; 2016:475.
- Güzel A, Ergün G. Üniversite Öğrencilerinde Depresyon Sıklığı ve İlişkili Faktörler. *Ank Sağlık Bilim Derg*. 2020;9(2):279-289.
- San A, Erensoy H, Aytaç HM, Berkol TD. Üniversite Öğrencilerinde Depresyon Düzeylerinin, Madde Kullanımları ve Aile Tutumları İle İlişkisi [The relationship between depression levels and substance use and family attitudes in university students]. *Bağımlılık Derg J Depend*. 2020;21(1):1-12.
- Özhan MB, Boyacı M. Grit as a predictor of depression, anxiety and stress among university students: a structural equation modeling. *Anadolu Psikiyatri Derg*. 2018;19(4):370-376. [\[CrossRef\]](#)
- Beck AT, Ward CH, Mendelson M, Mock J, Erbaugh J. An inventory for measuring depression. *Arch Gen Psychiatry*. 1961;4(6):561-571. [\[CrossRef\]](#)
- Hisli NB. Depresyon Envanteri'nin Geçerliliği Üzerine bir Çalışma. *Psikoloji Derg*. 1988;6(22):118-126.
- Gören EN, Payza U, Kayalı A, Karakaya Z, Topal FE. Beck Depresyon Ölçeği ile Tıpta Uzmanlık Öğrencilerinde Depresyon ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Sağlık Bilim Derg*. 2021;30(1):43-49.
- Taşgın C, Öner C, Temiz HE, Çetin H, Şimşek EE. İstanbul'da bir Aile Sağlığı Merkezine Kayıtlı 18-49 Yaş Kadınlarda Depresyon Görülme Sıklığı ve İlişkili Faktörler. *IGUSABDER*. 2021;14:258-269.
- Medeni İ, İlhan MN, Medeni V. Bir İlçede Yaşayan 15 Yaş ve Üzeri Kişilerde Depresyon Sıklığı ve İlişkili Risk Etmenleri. *Kriz Derg*. 2020;28(3):125-134.
- Heslin M, Desai R, Lappin JM, et al. Biological and psychosocial risk factors for psychotic major depression. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*. 2016;51(2):233-245. [\[CrossRef\]](#)
- Oneib B, Sabir M, Abda N, Ouanass A. Epidemiological study of the prevalence of depressive disorders in primary health care in Morocco. *J Neurosci Rural Pract*. 2015;6(4):477-480. [\[CrossRef\]](#)
- Assari S. Social determinants of depression: the intersections of race, gender, and socioeconomic Status. *Brain Sci*. 2017;7(12):2-12. [\[CrossRef\]](#)
- İskender H, Dokumacıoğlu E, Kanbay Y, Kılıç N. Determining the healthy life and depression scores with related factors in university students. *Acibadem Univ J Heal Sci*. 2018;9(4):414-423.
- Kayahan B, Altıntoprak E, Karabilgin S, Öztürk Ö. The relationship between risk factors and depression scores, and depression prevalence among women between 15-49 years age. *Anatol J Psychiatry*. 2003;4(July):208-219.
- Demiral Y, Akvardar Y, Ergör A, Ergör G. Üniversite Hastanesinde Çalışan Hekimlerde İş Doyumunun Anksiyete ve Depresyon Düzeylerine Etkisi. *DEÜ Tıp Fak Derg*. 2006;3(Eylül):157-163.
- Cengiz Özyurt B, Deveci A. The relationship between domestic violence and prevalence of depressive symptoms among married women between 15-49 years age in a rural area in Manisa. *Turk J Psychiatry*. 2011;22(1):10-16.
- İslam MR, Adnan R. Socio-demographic factors and their correlation with the severity of major depressive disorder: a population based study. *World J Neurosci*. 2017;07(2):193-202. [\[CrossRef\]](#)
- Tan O. Depresyon. *Timaş Yayınları*; 2019.
- Hür SD, Andsoy II, Şahin AO, et al. Depressive symptoms in Karabük University Health School students. *J Psychiatr Nurs*. 2014;5(2):72-76. [\[CrossRef\]](#)
- Sincar S, Sohbet R, Birimoğlu Okuyan C, Karasu F. Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumu ve Depresyon: Kesitsel bir Çalışma. *Balkesir Sağlık Bilim Derg*. 2020;9(2):93-100.
- Şahiner-Önal G, Hisar KM. Bir Üniversitedeki Öğrencilerde Uykusuzluğun Sıklığı ve Depresyon Semptomları ile İlişkili Faktörler. *Gümüşhane Univ Sağlık Bilim Derg*. 2018;7(1):125-130.
- Söylemez F, Özer A. Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Depresyon Prevalansı ve İlişkili Faktörler. *Sak Tıp Derg*. 2018;8(3):551-561.
- Harmancı P, Çetinkaya Duman Z. Analysis of the relationship between burden of caregivers of patients with schizophrenia and their mental health conditions. *J Psychiatr Nurs*. 2016;7(2):82-86.
- Başoğlu C, Buldukoglu K. Psychosocial interventions in depressive disorders. *Curr Approaches Psychiatry*. 2014;7(1):1.